

Diemed, ansees det ubetænkeligt ved denne Slutningsbestemmelse at ophæve den Indskrænkning i vedkommende Eiers eller Brugers frie Raadighed, som ellers kunde begrundes i Lovens 3—13—13 og Forordningen 13de December 1793 § 18, Alt forsaavidt der i saa Henseende kan være Spørgsmaal om offentligt Læs, og formenes en saadan Ophævelse i flere Henseender til Gavn for Eiendomsikkerheden og Landbruget.

H. C. Jørgensen: Da jeg maa ansee det for at være et Grundprincip i nærværende Lovudkast at forfaffe Grundeierne eller Brugerne et Bederlag for Affavnet af deres Grund og for den Byrde og Ulempe, som iøvrigt derved kan medføres for dem, og da det nærværende Lovudkast giver Communal-Bestyrelserne en udvidet Myndighed i denne Henseende, vil jeg deraf tage Anledning til at tillade mig at fremkomme med et Dussé til den høitagtede Indenrigsminister, et Dussé, som jeg troer er nærret af mange af Rigsdagens Medlemmer tillige med mig, at et Udcast til den nye Communallov maa blive forelagt Thinget endnu i denne Sæssion, hvilket jeg ikke blot anseer for høist ønskeligt men ogsaa for høist paatrængende og nødvendigt, især da Communalloven vil gribe ind i mange af de Lovudkast, som alt ere forelagte Rigsdagen.

Orsted: Jeg var iblandt de saa Medlemmer, der stemte for, at der i denne Sag skulde nedsættes en Comitee for den gif over til Thingets Behandling. Sagen er vel ikke af særdeles Bænsfelighed eller Vigtighed, men den forekommer mig dog at frembyde adskillige Tvivlsmaal, som bedst ville kunne opklares gennem en Comitee. Mine Tvivlsmaal angaae ikke væsentligt Lovudkastet, forsaavidt det angaaer Skolestier. Der var vel tidligere kun meget lidt Tilbøielighed hos Collegierne til at gaae ind paa at udstede en Anordning angaaende Skolestier; thi da der i 1840 blev rørt derved paa en temmelig svag Maade i Roeskilde Stænder-Forsamling, saa erklærede Viborg Stænder-Forsamling sig med stor Pluralitet derimod, og man fandt, at den Betænkkelighed, der yttredes, kunde have sin praktiske Betydning, at nemlig, naar der først ved

Lov hjemledes Erstatning for de Stier, man i Medhold af Skoleanordningen skal afgive til Skolebørnene, vilde der let kunne opstaae betydeligere og for en stor Deel opskruede Fordringer paa vedkommende Skolebistricter. Det var paa en dobbelt Maade, at der saaledes kunde fremkomme ubillige Fordringer, paa den ene Side derved, at Stier, som man havde andet Brug for, og som ikke alene eller væsentligt vare til for Skolebørnernes Skyld, men kun sagdes at være nødvendig for dem, bleve udgivne for Skolestier, saa at Vedkommende fik Erstatning derved, og paa den anden Side kunde det ogsaa være, at de Ulemper, der ere forbundne med, at der er en saadan Sti over en Mands Mark, kunde blive satte i et meget for stærkt Lys, og at det som i sig selv var en Ubetydelighed, kunde blive Gjenstand for en ikke ubetydelig Erstatning. Naar saaledes som Forslaget nu er, Erstatningen ikke skal bedømmes af selve Communalbestyrelsen, men af dertil udnævnte vilkelige Mænd, saa er man vistnok ogsaa udsat for, at Erstatningen maa kunne blive meget høi. Imidlertid var man ogsaa, da der atter i 1846 fra de roeskildste Stænders Side skete Andragende om at hjemle Erstatning for Skolestier, betænk paa en Lov desangaaende, og denne Lov, som Cancelliet og Rentekammeret i sin Tid i det Væsentlige vare bleve entge om, var omtrent den samme, som af Indenrigsministeriet blev forelagt den nedsatte Landbocommission. Imod den kunde jeg ikke have noget Væsentligt at erindre. Men Sagen har nu, efterat Landbocommissionens Betænkning er indhentet, i det ny Udcast faaet en betydelig Udvidelse, deels ogsaa i andre Henseender faaet en forskjellig Skikkelse fra den oprindelige; navnlig er jeg i Tvivl om, hvorvidt det er hensigtsmæssigt eller ikke, at der nu bruges det almindelige Udtryk „Gangstier i offentligt Diemed“. Et saadant almindeligt Udtryk og fleertydigt Begreb forekommer mig ikke at være en hensigtsmæssig Grundvold for en Lov, der griber ind i meget forskellige praktiske Forhold, og seer man hen til de Exempler, der ere anførte saa forekommer det mig ogsaa, at de ikke ere af den Natur, at jeg kan skjønne, at der enten i Lovgivningen eller i Forholdets Natur er nogen Grund, hvorfor Communerne skulde